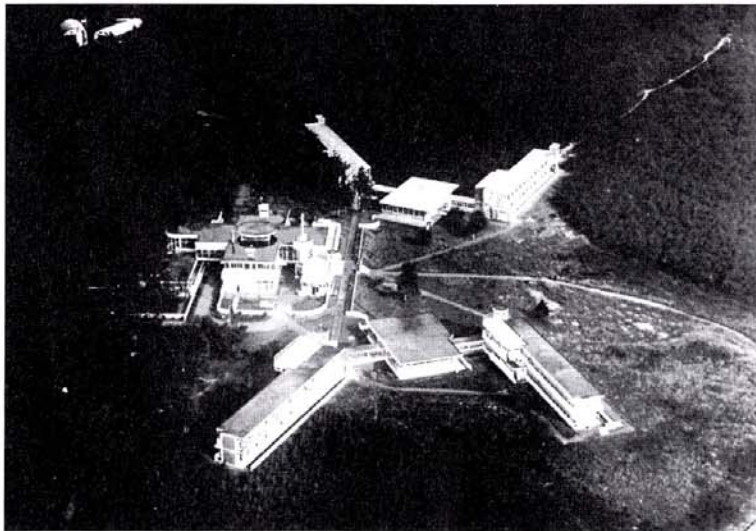

Traag herstel van Duikers' landgoed Zonnestraal

De gebouwen van architect Duiker op de grens van bos en hei.

Het monument landgoed Zonnestraal bij Hilversum, ooit in gebruik als sanatorium voor tuberculosepatiënten, wordt omgebouwd tot een modern zorglandgoed. Het in verloedering geraakte landgoed wordt in ere hersteld met revalidatiecentra en klinieken. Aan de bebouwing wordt hard

gewerkt. De intensieve restauratie van het monumentale hoofdgebouw van architect Jan Duiker is inmiddels afgerond.

Volgens landschapsarchitect Peter de Ruyter van Bureau Alle Hesper is het nu de beurt aan het landschap. 'Het landschap van het landgoed is versle-

ten', aldus de ontwerper. Om de onbebouwde omgeving onder handen te nemen, is de structuurvisie die het bureau al in 1995 maakte weer van stal gehaald. 'Maar deze moet als gevolg van een wijziging in het bestemmingsplan in 2003 geactualiseerd worden', verzucht De Ruyter. Een belangrijk uitgangspunt van de visie is de relatie tussen het landschap en de oude en nieuwe gebouwen. Jan Duiker ontwierp in de jaren twintig van de vorige eeuw het witte hoofdgebouw op de grens van bos en hei, waardoor dit 'Witte Schip' al van ver te zien was. De Ruyter: 'Door bosaanplant en natuurlijke successie is dit effect verdwenen. Het Schip is vastgelopen tussen de bomen.' Om de oude situatie te herstellen moeten bomen worden gekapt en zullen grazers worden ingezet om bosvorming te voorkomen. Een ander punt van aandacht is het lanenstelsel. Door de verwaarlozing lijken de lanen in niets meer op een overzichtelijk en helder

padennetwerk. Volgens De Ruyter zijn nieuwe bomen en een smaller profiel met klinkerbestrating nodig om het lanenstelsel af te stemmen op de eisen van bezoekers en recreërende fietsers of wandelaars.

Het proces verloopt moeizaam. 'De zorginstellingen die zich op het landgoed vestigen, hebben geen geld om dit project te financieren', verklaart De Ruyter, 'en een aanvraag voor Belvedere-gelden is onlangs afgewezen.' Daarnaast moeten de ontwerpers van Alle Hesper wachten op de realisatie van de nieuwbouw, om die in het plan mee te kunnen nemen. Peter de Ruyter is nog steeds enthousiast. Hij hoopt zo snel mogelijk een concreet ontwerp te realiseren, waarin de samenhang tussen landschap en bebouwing op Zonnestraal centraal staat. Precies zoals Jan Duiker het tachtig jaar geleden bedoelde.

Mark Hendriks